

מראי מקומות- זבחים קי"ז

- (א) **נמצאו זבין וטמאי מתים משתלחין חוץ למחנה א' וכו' - העיר הקרן אורה, הא בנוב וגבעון לא היו ג' מחנות, וא"כ נמצאו דמשתלחין כל הטמאין למחנה אחת. ותי' דבזמן היתר במות ולא הי' מנוחה ונחלה לא הי' ק' כלל, אבל שילה, דנאסרו הבמות, והיא היתה נחלה, הי' צריך לעשות כל הג' מחנות לקיים קראי דשילוח טמאים כ"א למחנו, וע"כ כולוהו תלתא הואי.**
- (ב) **אלא לעולם כולוהו תלתא הואי - ע' בקרן אורה דהעיר דלא נתבאר עד היכן הי' מחנה ישראל בשילה. וכ' דנראה דדין מחנה ישראל הוי בכל הרואה, וכמו דאכילת קדשים קלים הוא בכל הרואה.**
- (ג) **ומאי לא היו אלא שתי מחנות לקליטה - כ' האילת השחר, דכפשוטו מה דאמרי' דבשילה לא היו אלא שתי מחנות לקליטה, לאו דוקא בשילה הוא, אלא גם בבית המקדש הי' כן, שהרי לא מצינו דהר הבית הי' דינו כעיר מקלט.**
- (ד) **מכאן אמרו, בן לוי שהרג, וכו' - פרש"י, דדריש ב"י נמי הכי ושמתי לך מקום, אף הלויים גולים. ופי' העולת שלמה, דהיינו דאין כוונת הגמ' דקאי על הדרשה שכבר דרש הגמ', אלא דכוונת הגמ' לומר שיש עוד דרשה דדרשי' מפסוק זו, דהיינו דושמתי לך מקום, דגם בן לוי גולה. וכן פי' הריטב"א במכות (יב:) בפשט הראשון. אבל בפירושו לפרש"י דסוגיין, כ' הריטב"א שם דמכאן אמרו משום סיפא נקט לה, דאם גלה לפלכו פלכו קלטו. דהיינו, דכיון דאמרי' דבמדבר היו גולין למחנה לוי', דהיינו בין לוי ובין ישראל ההורג, א"כ נראה מזה דאע"ג דלכתחלה גולין מפלך לפלך, מיהו אם גלה בן לוי לפלכו פעם א' וחזר והרג שם, פלכו קולטו משכונה לשכונה כי היכי דעבדינן בישראל.**
- (ה) **ואם גלה לפלכו, פלכו קלטו - פרש"י, דומיא דמדבר. פי' העולת שלמה, דכי היכי דבמדבר ע"כ בן לוי שהרג גלה משכונה לשכונה, כיון שלא היו ערים, ה"ה בן לוי שהרג בזמן הערי מקלט יכול לגלות משכונה לשכונה. אלא דהק', דאם באמת למדין ממה שהי' במדבר, א"כ למה הק' הגמ' מאי קרא, הא נלמד ממדבר, והניח בקו'. וכ' האילת השחר דבאמת יש ב' דברים הצריכים לימוד, א' דמי שכבר גלה לעיר זה, יכול לגלות לשכונה אחרת באותה עיר, ואין צריך לגלות לעיר אחרת. אבל אולי כל זה שייך רק במי שגלה כבר לעיר זה, די"ל דעכ"פ עיר זה נחשב גלות בשבילו. אבל בן לוי, שהי' גר בעיר זה אף מעיקרא, א"כ י"ל דלא סגי בזה לגלות משכונה לשכונה, דהא עיר זה אי"ז גלות בשבילו. ולכן היינו צריכים ללמוד ממדבר דבן לוי יכול לגלות לעיר זה. אבל אין למדין מזה למי שהרג בשוגג בעיר שהי' שם בגלות, דאולי עיר שקלטתו כבר אינו יכול לקולטו עוד פעם, ולזה צריך עוד קרא, ואין יכולין ללמוד ממדבר.**
- (ו) **ת"ר כל נידר ונידב הי' קרב בבמה, וכו' - ע' במקדש דוד (ריש סי' כ') שהעיר דלפי שי' רבנן דס"ל דלא היו יכולין להביא בבמת ציבור שום קרבן חובה של יחיד, א"כ איך היו יכולין זבין וזבות ויולדות ליטהר, הרי בבמות קטנות אין מביאין קרבנות חובה, ולפי הרבנן גם בבמת ציבור אין מביאין. וכ' דדוחק לומר דס"ל לרבנן שלא היו להם טהרה בימי נוב וגבעון. וכ' דאפשר דליטהר שאני, וצ"ע. וע' בהג' שמועת חיים שם דביאר דאולי בבמה לא מתקיים חובת הקרבתם, אבל מ"מ בתורת היכי תמצוי ליטהר שפיר דמי, וצ"ע בכל זה. וע"ע בקרן אורה שהק' כעיי"ז, אהא דאי' דבני עלי נענשו משום דשהו קניניהם של הזבות והיולדות, והלא בזמן היתר במה לא היו מקריבין קניניהם, והניח בקו'.**

תודה דומה לטבל, וצריך להפריש עכ"פ התרומת לחמי תודה, רק דאין צריך ליתנם לכהנים. וע"ש שהביא דמדברי רש"י לעיל (קא:) משמע דאין צריך הפרשה כלל, רק הבעלים יכולים לאכול כל הלחמים, אבל כ' דמהירושלמי במגילה (א', י"ד) משמע דשפיר צריך הפרשה בבמה קטנה, רק דאי"צ ליתנם לכהנים.

(ט) אבל בחטאת ואשם דברי הכל חובות ניהו ולא קרבי-הק' הפנים מאירות, ממה נפשך, אם אמרי' דעולה ושלמים של נזיר נחשבים כנדבה כיון דבא מחמת נדרו להיות נזיר, א"כ לימא כן בחטאת ואשם ג"כ. ואם אמרי' דחטאת ואשם הוי חובה כיון שהנזיר רק קיבל על עצמו להיות אסור ביין ותגלחת וטומאה, והקרבות באים ממילא, ולכן נחשבים קרבנות חובה, א"כ לימא כן בעולה ושלמים ג"כ. ותי' דעכ"פ מצינו דשלמים ועולה קרבי במקום אחר ע"י נדרו, ולכן י"ל דקרא מרבי להו, משא"כ בחטאת ואשם, דלא מצינו שהם נקרבים ע"י נדר בשום מקום אחר.

(ז) ורבנן אין מנחה בבמה-וכ' תוס' דבין בבמת יחיד ובין בבמת ציבור אין מביאין מנחה. וע' בחי' הגרי"ז על התורה (סוף פ' אמור) שהביא מהספרא דדרש על הפסוק דכתי' לענין לחם הפנים "חק עולם", היינו לבית עולמים, ופי' הר"ש דבא למעט במה, שאין נוהגין לחם הפנים בבמה משום דאין מנחה בבמה. ותמה ע"ז הגרי"ז, הא בשמואל אי' דהביא לחם הפנים בנוב, וגם בגלגל הביאו מנחת העומר, אף דבמות היו. וכ' דלכא' מוכח מזה דמה דאמרי' דאין מנחה בבמה, היינו רק מנחת יחיד, ולא מנחת ציבור (ואין לומר דהר"ש חולק על תוס' הנ"ל וס"ל דהגמ' כאן מיירי רק בבמה קטנה, אבל בבמה גדולה שפיר יכול להביא מנחות, דא"כ לא הי' צריך לומר דמה דאין לחם הפנים בבמה הוא משום דאין מנחה בבמה, דהי' יכול לומר בפשיטות טפי, דאין קרבן ציבור בבמה קטנה בכלל, אפי' קרבן בהמה, וגם אין שלחן ומחיצות בבמה קטנה, אע"כ מיירי בבמת ציבור), והניח דברי הר"ש בצ"ע. אולם לכא' אף דברי הגרי"ז קשיין, וכמו שהק' הקרן אורה (ק"ח), דאיך נתחנכו הכהנים בזמן היתר הבמות, הא לא היו יכולין להקריב מנחה שלהם. ואם אמרי' כמו שצידד המשנה למלך (ק"פ א', ג'), דמה דאמרי' דאין מנחה בבמה היינו מנחת נדבה, אבל לא מנחת חובה, יהי' א"ש קו' זו (אבל אינו מיישב הר"ש כלל, דמבואר דס"ל דאף מנחת חובה לא הובא), אבל למעשה כ' המשנ"ל דאין לחלק כן.

(ח) חזה ושוק ותרומת לחמי תודה נוהגין בבמה גדולה ואין נוהגין בבמה קטנה-ע' במקור ברוך (א', סוף סי' ט"ו) דכ' לחקור בהא דאמרי' דתרומת לחמי תודה אין נוהגין בבמה קטנה, האם הביאור הוא דאין צריך אפי' לתרום הלחמי תודה, ויכול הבעלים לאכול כולם בלא הרמה כלל, ואינו דומה לטבל דעכ"פ צריך הפרשה, דכאן העיקר הוא הנתינה ולא ההפרשה, וכיון דאין דין נתינה, גם אין דין הפרשה. או דלמא, דין תרומת לחמי